

REDACȚIA
strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL
Ano Austro-Ungaria:
an 20 cor. pe 1/2
10 cor.; pe 1/4 de an
pe 1 lună 2 cor.
de Duminecă pe an
4 coroane. —
pentru România și
răscăltate pe an:
40 franci.

scrierile nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecăre publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisorile nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Propiere sau învrăjpire?

(S.) Chestia naționalităților, sau bine zis chestia română din Ungheria, a ajuns în timpul din urmă din chestiunile la ordinea zilei preocupându-se cercurile politice.

Principiul: „naționalitățile trebuie sădrobite”, principiu conducător al politicii de stat maghiare care a dominat toate guvernele dela 1875 încolo, și care și-a ajuns apogeul în era Wekerle-Bánffy, se pare că începe să se declinule, convingându-se actualii deținători ai puterii că nu duc la rezultatul dorit al răsădării, ba ce e mai mult, contribuie la neliniște, înmulțește nemulțumirile și roade la temelile statului.

Am remarcat cu bucurie o tendință de apropiere a Maghiarilor de Români, manifestată printr'un organ publicistică apropiat de primul ministru Széll, și la rindul nostru am declarat că, și astăzi, ca întotdeauna, recunoaștem, susținem chiar, că în interesul patriei comune, și în interesul special atât al Românilor cât și al Maghiarilor o apropiere între aceste două neamuri și o bună înțelegere între ele este garanția viitorului.

Recunoașterea necesității unei apropieri este primul pas, ce s'a făcut din amândouă părțile, pentru a se pute pune la cale o împăcare.

Distinsul prelat român P. S. S. episcopul Aradului, Iosif Goldiș, pe lângă faptul că se bucură de o mare încredere în cercurile conducătoare maghiare, și care e recunoscut de toți ca sincer prieten al unei împăcări, declarațiunile sale reproduse de presa maghiară a dat punct de vedere de apropiere, pe baza cărora se poate face o înțelegere între Maghiari și Români.

„Legea electorală austriacă, a cărei menținere în Ardeal după unime este o imposibilitate, este favorabilă numai pentru Sașii bogati, iar Români seraci nici nu pot pătrunde până la urnă. Incetarea stăruirii nesuferite este întâia dorință a Românilor, pe lângă care executarea legii de naționalități nici nu este de esențială. Și eu nădăjduesc, că echitatea și liberalismul legislației maghiare va primi această reformă, căci aceasta o cere libertatea constituțională și egalitatea”.

Când din parte românească se acceptă un principiu a cărui respectare o pretinde libertatea constituțională și egalitatea, într'un stat constituțional, se cere aplicarea unei legi electorale pentru înțelegerea țării, atunci, în numele libertății se fac cele mai odioase sacrificii pentru un absolutism maghiar, din partea unei grugări care guvernă odată și are pretenția de a ajunge la cârma statului.

Interesele statului sunt subordonate intereselor rău înțelese ale rasei

maghiare „singur alcătuitoare”, și patrie comună reală, este înlocuită în crierii lor prin concepția iluzorie a unei patrii maghiare!

Organul lui Bánffy reflectând cuvintelor chibzuite ale Episcopului Goldiș spune că „legea a stabilit oarecari deosebiri la fixarea dreptului de vot în părțile ardelenne cu scopul evident de a asigura superioritatea elementelor culturale”.

„Elementele culturale” sunt „maghiarimea și inteligența”.

Credem că este de prisos să reflectăm asupra „inteligenței” Sașilor, pe cari în special li are în vedere acea lege, căci e destul de bine cunoscută din proverbele și glumele poporului nostru.

Înlăturând chiar această parte a chestiunii, tendința de a asigura o superioritate, ori care ar fi ea, este o sfidare a dreptății și libertății constituționale.

Dacă opinia publică maghiară va fi mereu mânăta în această direcție de presa „patriotică”, dacă agitatorii Șoviniști panmaghiari vor căuta mereu să țină în vrăjba neamurile din patrie, punându-se în calea unui apropieri între Români și Maghiari, răspunzători vor fi, față de urmași și în fața istoriei de desastrele ce pregătesc țării, patriei noastre comune.

Körber, primul ministru austriac a fost primit ieri în audiență de M. Sa la Ischl. Din cercurii competente a trasparat știrea că guvernul își va stabili planul de acțiune pe la sfârșitul lunii August, dar mai întâi se va încerca să aplaneze diferențele existente între cehi și germani, ca astfel parlamentul să fie pus în posibilitatea de a lucra Körber eșind din cabinetul M. S. Imperatorului-Rege s'a îndepărtat cu impresia că are deplina încredere a M. S. Monarhului.

Budapești Hirlap, anunțând venirea d-lui P. Carp în capul ministerului din România, între alte elogiul li face și următorul „compliment” pe care poate nu l'ar merita: „El este singurul bărbat de stat român care îndrăznește s'o spună pe față că nu există o chestie națională română în înțelesul de politică externă al cuvântului și că apostolii naționaliști români din Ungheria nu au ce căuta în România”.

LA ABRUD!

Societatea noastră teatrală își ține în anul acesta adunarea sa generală la Abrud, în zilele de 9/22 și 10/13 Iulie.

De un șir de ani societatea aceasta, care urmărește frumosul ideal de a înființa teatru în mijlocul poporului nostru românesc, a câștigat tot mai mult simpațiile noastre. Bărbații harnici, cari stau în fruntea societății, au desvoitat o activitate plină de rod frumos și au știut să țină viu interesul societății românești pentru această înălțătoare întreprindere culturală.

Neuitatele zile dela Orăștie din anul 1897, pompoasa sârbătoare dela Seliște în anul trecut — sunt dovada cea mai vorbitoare despre frumosul progres, ce-l face societatea pentru crearea unui fond de teatru național român.

Și acum societatea aceasta își ține adunarea sa generală în Abrud. Bravi! Români din Abrud au făcut mari pregătiri pentru a primi pe oaspeții culturale românești într'un mod demn de numele Moșilor falnici. Cine nu știe de Abrud? Acolo este pentru Români izvorul nesecat al iubirii de neam. Acolo, în creerii Munților-Apuseni respiră însuflețirea românească pentru idealurile cele mai înalte ale națiunii noastre.

Cine nu știe de Abrud? Ca numele lui își deșteaptă în suflet dulci amintiri. Acolo e țeara lui Horia, acolo a luptat și acolo își doarme somnul de veci marele Iancu, sufletul Iancului planează peste văi și stânci.

Nu este suflet de Român, care să nu dorească măcar odată în viață să cerceteze văile Munților-Apuseni. Că acolo ne întărim din nou cu putere românească, dacă necazurile vieții și greutățile luptei ne copleșesc.

Și Abrudani! își cunosc numele și f.ia. Ei pregătesc primire splendidă Românilor, cari vin să-și cerceteze și să se însuflețească pentru cultura românească. Li vor duce la casa lui Horia și la casa lui Iancu, să-și întărească sufletul din izvorul mărețului trecut.

Va veni apoi la Abrud măiestrul George Dima cu corul său din Brașov și văile munților vor răsuna de cântare românească.

Frumoase zile vor fi zilele dela Abrud, și noi din partea noastră ne facem o plăcută datorie, când atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra adunării generale dela Abrud. Toți, câtii vor pute, în zilele 9/22 și 10/13 Iulie, — să alerge la Abrud, căci toată viața le va fi aurită de frumoasele amintiri, ce vor culege din văile istorice ale Munților lui Iancu.

Să mergem la Abrud!

Politica Externă.

Agitațiile în Macedonia.

Comitetul macedonian își urmează agitațiile contra Turciei. Astfel ziarul *Les Reformes* în numărul său din urmă dă un articol de fond, din care remarcăm următoarele pasaje:

„Regimul otoman e săpat în temelile sale și nu trebuie decât o zguduire bruscă pentru ca să cadă în ruine sub propria sa decrepitudine.

„Această zguduire vom provoca o noi, împreună cu toți frații noștri revoltați pe cari tirania turcească i-a răpit ineluctabililor lor pațnice, și poate revoluția noastră va reuși să curățe fața pământului de această putrețune politică execrabilă care murdărește omenirea și face rușinea civilizației noastre”.

Cuvântarea d-lui profesor Dr. Blaga,

— rostită cu ocazia sârbării aniversării a 50 a a liceului român din Brașov. — (Fine.)

Cât de hotărâți, de tari în credință și voință erau Brașovenii în urmărirea și realizarea scopului lor, se constată chiar și prin ideile lor rămase neg-u pe alb. În reprezentațiunea trimisă la 14 Aug. 1851 episcopul Șaguna, pentru-ca acesta să exopereze la guvernul țării dreptul de publicitate pe seama gimnasiunului, ei scriu astfel: „Noi credem tare, că înalte Locuri ne vor împlini cererea noastră peste tot, cu atât mai virtos, că noi suntem hotărâți, ca, de am căpăta de o sută de ori răspuns negativ, de o sută de ori să recurgem la dreptatea și mila Preaînălțatului nostru Imperat, care a garantat la toate națiunile, așa și la a noastră, libertatea de a se putea cultiva; am hotărâți, ca să nu ne lăsăm de această întreprindere, de am merge pe jos măcar până la înălțul Tron îmepătesc la Viena”.

„Ear' în cât privește mîntea pătrunzătoare și simțămintele înalte naționale, de cari erau călăuziți, când era vorba de a asigura chestiunii de drept, de administrație și de educație pe seama școalelor românești, vorbesc clar următoarele puncte din legământul, ce s'a încheiat de către reprezentanții bisericii sfintului Nicolae și cei ai bisericii sfintei „Adormiri” în scopul susținerii școalelor înființate.

Pt. II: „Școala are să rămână în veci națională confesională, nefiind în nici odată sursă a îmbrăca alt caracter sau natură de cât ce se cuprinde în natura ei de sus. Aceasta o înțelegem așa, că zidirea acestor școale și fondurile ce i-se vor aduna, trebuie să fie și să rămână numai proprietate a Românilor de religiea răsăriteană drept-credincioasă sub blăstăm și afurisenie; tocmai și profesorii să se alăgă și să se denumească numai din stinul națiunii române de religiea răsăriteană drept-credincioasă, precum să cere chiar și în instrucțiunea bisericii de la sf. Nicolae, din anul 1843”.

VI. „Tocmai pentru-că aceste două comune și respective reprezentanțe își rezervă nu numai sie-și dreptul administrării pe viitor al acestor școale, precum li avură de veacuri, — reprezentanții acelorasi se și îndatoară pe sine și pe toți urmașii lor în direcțiile de reprezentanți, inspectorii sau eforti, din veac în veac a pune la cale și a căuta toate mijloacele, câte ar adauga la îmbunătățirea, învățirea, lărgirea și toată putincioasa înflorire de multe ori pomenite școale naționale confesionale, atât prin creșterea fondului din feluri de isvoare și prin regulata lui administrare, cât și prin toată putincioasa înmulțire a profesorilor cu lefti cuvincioase și a științelor într'însele; — de un te urmează, că reprezentanții vor primi în stinul lor și vor denumi la curatela școalelor numai bărbați, cari vor fi în toată privința cunoscuți de evlavioși, amici ai școalei, în tocmai ca și ai bisericii, ear' pe contrariii se vor silă a-i îndepărta”.

XII. „In cele din urmă subscriesele reprezentanțe se îndatoară înaintea ceriului și a oamenilor, că vor păzi și apăra toate punctele și condițiunile acestui legământ din cuvânt în cuvânt, cu atâta sfințenie și tăria nestrămutată, încât, dacă cum va. ceea ce nu credem, din nenorocirea religiei drept-credincioase și a națiunii s'ar întempla, ca după timpuri și veacuri una din aceste două reprezentanțe să se prefacă întreagă în partidă sau țară vrăjmașă culturii și fericirii naționale, voină a strica școalelor prin apucare de măsuri contrarii acestui legământ și înaintării școalelor, atunci ceasaltă reprezentanță, care va rămă e întru toate credincioasă, apărătoare a punctelor de mai sus, are prin aceasta dreptul de a provoca în contra reprezentanței necredincioase la comuna respectivă, din al cărei sin va fi porceșad aceeași; ear' când și aceea comună ar lucra pe față tot în înțelesul reprezentanței

sale necredincioase legământului, atunci reprezentanța pătorească de acest legământ rămâne în dreptul său de a cărmui și a administra școlile singură. Tot aceasta se înțelege și despre acea reprezentanță sau comună, care ar părași drept credincioasă sa religioasă și ar trece la alta, una ca aceasta adevărat își va pierde tot dreptul său asupra acestor școli.

Bată, cum se învederează măreția fondatorilor școlilor noastre din Brașov; cum se vede, că aceia erau bărbați aleși de Dumnezeu anume pentru a îndeplini o misiune sfântă, a crea Românilor din această țară o armă puternică pentru dobândirea culturii naționale, de ce tocmai în aceste timpuri aveau lipsă mare în vederea dezvoltării împregiurărilor create după anul 1848.

Mintea ni se oprește în loc, când contemplăm momentul acesta din dezvoltarea vieții noastre culturale, și toată puterea noastră psihică ni se prefăce în admirație intensă și în venerație profundă.

Admirăm și venerăm pe fondatorul școlii noastre, căci el a fost unii dintre cei mai iluștri și de valoare fiți ai neamului nostru.

Școlile înființate de el sunt azi cele mai puternice artere din viața noastră culturală și națională. Poate nici nu a sosit încă timpul, ca să se aprecieze la valoarea sa cea adevărată importanța lor.

Vrednicul director prim al gimnaziului nostru exprimă într'un mod foarte judicios importanța acestor școli într'un scurt pasaj al vorbirii sale, ținut la punerea petrii fundamentale a gimnaziului, și anume el declară: „Să nu-mi zică unii: la ce școli?! Sunt la conlocuitorii noștri destule școli; acolo pot învăța și copiii noștri, — căci toți, căși cugetă așa, observă el se asemănă cu acei părinți degenerați, cari ar zice: de ce treabă sunt mame matroane? Avemdoici, cari să ne crească copiii”.

Da, iubitorilor! școlile noastre de aici sunt mame matroane ale poporului românesc! Și fiindcă noi Românilor din această țară avem puține matroane de felul acesta, ele ne sunt cu atât mai scumpe, sunt cu atât de mai mare valoare și mai importante.

Bărbații, cari ni-au adus la ființă aceste școli, sunt cei mai bine-meritați pentru neamul românesc din această patrie!

Valoarea vieții și meritul lucrărilor crește deosebi, dacă se iau în vedere împregiurările vieții poporului și influința, ce au exercitat-o și exercitează aceste școli asupra vieții noastre românești.

Imi aduc aminte, cum caracterizează un istoric vechiu polon, cu numele Dlugosz pe Ștefan-cel-mare. Acest istoric pune pe Ștefan-cel-mare între cei mai mari bărbați ai istoriei, căci Ștefan, între împregiurările în cari a domnit, a dezvoltat o mai mare energie decât alți principii mari puși în fruntea unor popoare mari, cari sunt renumiți în istoria lumii.

Așa și cu întemeietorii școlilor noastre. Duhul din ei, mintea și inima lor n'a fost de mai mică valoare în raport cu împregiurările, decât duhul din bărbații mari amintiți în istoria lumii. Acțiunea dezvoltată de ei pe terenul cultural, în raport cu împregiurările noastre, denotă forță și noblețea de inimă, cum nu se află mai puțin față nici la bărbații mari ai istoriei lumii.

Pentru noi întemeietorii școlilor noastre sunt oameni providențiali.

Și acum vine rîndul să ne întrebăm noi pe noi, toți căși suntem de față și căși nutrim o inimă românească în pepturile noastre: care este datorința noastră către memoria acelor bărbați?

Răspunsul ar fi scurt:

Să fim pătrunși în toată ființa noastră sufletească de simțământul recunoștinței față de ei, ca și către marii binefăcători ai neamului nostru.

Ce va fi însă acest simțământ de recunoștință față de niște binefăcători, cari nu mai sunt în viață, căci numai unul din ei mai este între noi, între cei vii, și anume, zelosul protopop Ioan Petric, căruia îi putem manifesta adevărat toată căldura inimii recunoștitoare?

Cum ne vom manifesta recunoștința către cei ce sunt în locașurile Domnului? Așa, că vom umbla întru căile dîșilor!

Să ne pătrundem de ideile lor și de simțământele, de cari au fost ei pătrunși în lucrarea lor pentru realizarea binelui, de care ne simțim împărțășiți.

Să cultivăm cu cea mai mare sfîntenie instituțiile școlare în direcțiunea determinată de ei, în virtutea inspirațiunii ce au avut dela genial poporul românesc și dela voiața lui Dumnezeu.

Membrii forurilor administrative să se întărească în convingerea, că aveau dată lor spre administrare, care nu e averea lor proprie ce ar pute fi chivernisită după placul personal și după simțul preocupățiunii omenești de toate zilele, — este o avere cu menire sfântă.

Gândul, cu care se conduce administrarea acestel averi, și în genere a școlilor, să fie cel curat și românesc, dictat numai și numai de interesul dezvoltării culturii naționale.

Aceste foruri să fie întărite în conștiința, că pentru a se pute lucra în sensul cel adevărat e de lipsă, ca în stoul său înainte de toate să domnească armonia și buna înțelegere, condiția cea mai cardinală pentru a pute produce judecățile, cari au să determine conducerea și administrarea școlilor în direcția cea sănătoasă.

Membrii corpului didactic să fie în tot momentul conștiți, că s'au angajat a lucra în o școală creată de spiritul însuflețirii unor Români.

Să simtă, că fondul, din care își iau salariile, nu este format din bani adunați ca impositiv, ci e făcut din bani dați cu jertfa pe altarul culturii și religiosității neamului nostru, jertfa inspirată de spiritul național și religios.

Să aibă apoi totdeauna în vedere, că pe lângă însuflețire pentru activitatea școlară li-se recere în vederea problemei educative, a misiunii lor, iubire și bunăînțelegere între sine și încredere reciprocă.

Și apoi, ei trebuie să țină mai mult decât ori-cine cont de adevărul că: nihil sine deo.

Tinerimea școlară să aibă în tot momentul deșteptat simțul, că ea nu este aici în o școală făcută nici din moșia părinților lor, nici din banii de dare dați de aceia, ci sunt în o școală înființată de niște binefăcători. Să știe însă, că acei binefăcători nu au jertfit pentru fericirea fiilor cutăror părinți din diferite ținuturi locuite de Români, ci au jertfit pentru fiul neamului și al bisericii române, s'au făcut binefăcătorii națiunii și bisericii românești.

Brașovenii, și mai ales credincioșii bisericilor proprietare ale școlilor, cari stau mai aproape de această falnică instituțiune și pentru cari trebuie să fie influența spiritului fondatorilor mai puternică, să caute a se însufleși tot mai mult de duhul părinților lor, pentru ca prin însuflețirea aceasta să-și facă inima accesibilă pentru fapte înălțătoare și pentru virtute românească, și pentru ca din neamul lor să iasă generațiuni vrednice de acei mari binefăcători ai neamului românesc, pe cari îi glorificăm azi.

Toată suflarea românească apoi să vină la conștiința clară, că aici, în Brașov, este un talisman al Românilor, care cere grăje și interes din toate părțile.

Am prezentat înaintea ochilor d-voastră sufletești inima fondatorilor școlilor românești de aici și am accentuat datorința, ce se impune inimii noastre față de memoria lor și față de averea ce ni au încredințat o, datorințe ce isvoresc în mod firesc din simțul de admirație și venerație, ce ni-l deșteaptă când privim opera mărețată a acolora.

Și cine dintre d-voastră nu ar admira instituțiile școlare românești din Brașov? Și parastasul celebrat azi cu atâta pompă și așa de solemn în biserica aceasta, își are rostul său adevărat, numai dacă acestel manifestațiuni festive îi corespunde și un simț înălțător în inimile d-voastră.

Și acum, cu sufletul înălțat, plin de admirație și venerație, să ne ridicăm inima către Dumnezeu, luminătorul minții omenești și părintele nostru prea bun, mulțumindu I cu toți într'o simțire pentru binele și iubirea ce a acordat neamului și bisericii noastre, și apoi, curățîți la suflet și înțăriți în credința în Dumnezeu nostru — să mergem să încoronăm cu flori mormintele întemeietorilor și binefăcătorilor școlilor noastre, căci astfel o faptă bună și plăcută lui Dumnezeu îndeplinim.

Din România.

Crisa ministerială.

În zilele trecute zările din București anunțau, că dl D. Sturdza, șeful partidului național-liberal, a fost primit de M. S. Regele. M. S. a oferit d-lui Sturdza ca, în grava situație financiară în care se găsește țara, guvernul fiind în imposibilitate de a merge înainte, să primească frânele guvernării, și să formeze un guvern național liberal, care să poată salva țara din incurcăturile în care se găsește.

dl Sturdza a recomandat M. Sale pe dl Petre Carp, șeful grupării junimiste care de asemenea are un nume bun în străinătate, și ale cărui calități de bărbat politic sunt o garanție că dl Carp va fi în stare să scoată țara din situația în care se găsește.

O urmărire firească a acestor preludii a fost retragerea guvernului Cantacuzino.

Sâmbătă dimineață a fost primit, la castelul Peleş dl Gr. Cantacuzino, care a prezintat M. Sale Regelui demisiunea cabinetului prezidat de d. sa.

Pentru Duminecă au fost chemați la castelul Peleş toți ministrii demisionați.

dl P. Carp va fi însărcinat cu formarea noului cabinet, care după cum aflăm, va fi compus din junimiști, și un singur conservator, dl Filipescu.

La moartea lui N. Kretzulescu.

M. S. Regele a trimis d-nei Kretzulescu următoarea telegramă:

Viu mișcat de vestea atât de neașteptată a morții soțului Vostru prea iubit, Vă rog să primiți expresiunea celei mai sincere părți ce iau la adăncă voastră durere. Vi voi păstra în inima mea o amintire recunoștitoare.

Marile servicii ce iluștrul defunct a adus patriei sale și devotamentul cu care și a împlinit todeauna datorile sale, îi asigură în istoria modernă a României o pagină frumoasă.

Dumnezeu să Vă consoleze și să Vă dea Voaș și familiei Voastre puterea de a suporta această încercare.

Carol.

Biblioteca Mănăstirei Neamtu.

Ministerul cultelor și instrucțiunii publice a însărcinat pe distinsul profesor universitar dl N. Iorga cu inventarierea bogatelor bibliotecă a Mănăstirei Neamtu din Moldova. Cărțile de valoare istorică sau literară le va aduce ministerul cultelor care le va da în îngrijirea Academiei Române.

dl Iorga își va facepe lucrarea chiar în luna aceasta.

SUS INIMILE!

Am luat spuma, că nu arare-ori chestiuni de-o valoare morală, ori culturală netăgăduită au rămas parte cu totul neatinse, parte nu li-s'a dat importanța cuvenită, așa, că au trecut în domeniul uitării, fără a scoate nici cel mai mic folos din ele.

Literatura, oglinda sufletului unui popor, cuprinde atâtea bogății neexploatate, și nu pentru-că nu s'ar găsi muncitori pricepuți, ci cauza principală este indiferența mul publicului, adevărat proprietarului, care nu voiește să dea muncitorului de lucru.

Foarte rar, ba, în cât știu și am auzit, numai un singur cas este, când muncitorul a poruncit proprietarului să-și dea de lucru, și proprietarul a fost silit să-l asculte.

Este vorba de bravul profesor și vrednicul director al „Bibliotecii Noastre”, Enea Hodoș, care însărcinase o mulțime de elevi de pedagogie și teologie, să culeagă poezii populare.

Rezultatul a fost minunat: ei, băceți, odraslele proprietarilor, au adus material bogat; ear' el, muncitorul a scos la lumină o comoară neprețuită: poezii populare de diferite soiuri ale Bănătușii-Timișan!

Aceasta s'a putut executa ușor, dată fiind ideea și dat fiind raportul, în acest cas invers. Între proprietar și muncitor... Unde raportul direct, somnul ne păste... Mai toate zările românești, din țară și de aici, cu adevărată bucurie au înregistrat Chestionarul privitor la Psihologia Poporului și știu bine, că s'a publicat și în „Tribuna Poporului”.

Nu vă! însă nici un semn de viață, ori, cine știe, avem muncitori tainici, cari

dau zor la muncă, fără alai și fără gălăgie! Să deebu ul Dumnezeu, ca să facem totuși un pic de gălăgie în acestul „Chestionar”, în chipul și următor:

Dnii G. Coșbuc, Aug. Demetrescu, Dersșan și C. Radulescu-Motru sunt Domnul, muncitori artiști: onorabili ble proprietari deci, ar pute credințeze materialul de lucru, fără băta mult e pol și fie sigur, că are pe deplin mulțumit.

Doi factori cunosc în viața poporului românesc, cari în toate manifestațiunile iau parte activă, — sunt chiar deopotrivă comorii sale sufletești — și de la se poate aștepta să fie proprietarii și pricepători, cari să contribuie la sarea „Chestionarului” pomenit.

Acești factori sunt preoțimea și torimea. Ideia mea ar fi: Preoții și învățătorii în conferințele lor să discute „Chestionarul” în discuție; să se însușure, doi sau o comisie din ambele părți să răspundă întrebărilor puse; să se însușure apoi răspunsul în numele fiecărui părtământ, sau protopopiat, ca persoana morală, la „Noua Reviză României”, zăgăz Români 20, București, care publică într'un „supliment” fiecare răspuns venit de ori și unde.

În chipul acesta preoțimea și torimea ar da noul dovezi de demnitate care-și poartă frumosul și binemeritul nume.

Pentru a împropșta lucrul, imi voi publica aici „Chestionarul”, pe urmează: „Români”!

I. Care operă literară, după D-voastră, exprimă mai bine firea și rațiunile neamului românesc?

II. Care e trăsătu a dominației „firea Românuului?”

III. Cări sunt calitățile și defectele deosebite naționalitatea română de la alte naționalități?

(„La această întrebare am preferăm, în loc de aprecieri abstracte, să siresc unui fapt precis, luat din experiența D-voastră și în care să se vadă deosebirea de purtare între Român și Maghiar, Rus, sau Ovrău, sau Grec etc.”)

IV. Care fapt istoric a scos acum mai bine la iveală calitățile sau defectele neamului românesc?

„Adresăm acest chestionar tuturor acolora, cari cunosc sau se interesează de psihologia poporului românesc, fără deosebire de clasă și de naționalitate.

„Primim cu recunoștință opiniunea căruia. Singura condițiune ce punem e ca opiniunea să fie sinceră”.

Faptul, că acești bărbați dau terestrăinilor să se pronunțe, este o dovadă nu numai de serioșitate și importanță lucrării, ce vor să desăvîșăască, ci și de înțelegere și simțire față de ființa poporului nostru, așa pr cum în adevăr este. Și se mai dovedește o împregiurătoare momentuoasă: nu se tem să arate ochii pentru-că sunt conșinși, că vor fi cogăz de virtuți.

Sus inimile! Frați în Christos și frați învățători! Judecați puțin lucrul și și țineți seamă, că a noastră datorie și deci: cinstea a fi contribuitori la realizarea unei opere, care să pună oglindă ființa neamului nostru; pentru-că mai ales pe-aici ușor s'ar pute lucra nobis, sine nobis”; și apoi oglinda nu va pute arăta, fără noi, decât niște epigoni și pigmei!... Sus dar' inimile cu Dumnezeu înainte!

Al. Muntean al lui Vasile preot.

ȘOAPTE

Vino!

Mă a deschis raiul, iubito. Munții sunt
mea, munții cu brazi, cu păraie și
minunile celelalte. Eată ferega, ce o
împreună. Eată fragile, cum își culcă
în umbră și te așteaptă să le culgeți.
Vino, cum revinesc după sărutarea ta.
Vino, lipsești din munți, — tu mândră

Te chem, te strig pe nume. Și numele
meu pe aripă zăfăie, șorvă din stâncă
din vale în vale și se pierde departe
pe pădurii. Nu, nu se pierde. Și
roșesc zăfăie în șopot și toate se
cine ești tu dornic chemată, iubito...

Vino. În umbra de brad e patul mo-
muscău încins de iedera. E patul,
peșed, ne-am jurat credință pe veri
și două cununii din earbă și din fire
muni. Ne am încununat cu ele și o să
nubundă ni a fost jurământul... Din
în crengi săria neastâmpărită o veve-
nă singură la toate, — er jos prin
corozivă o găinușă... Eată le toate ne
ca atunci. Numai tu lipsești, — tu
mea.

Vino. Poecile ne așteaptă să rătăcim pe
și ne înălțăm sus, sus la lumină. Mă
de dulce iubirea la lumină?

Vino, căci ne vom face acolo o colibă.
și singuri ca două porumbei în vîrf de
singuri cu iubirea și păsurile noastre.
și înălțime noi doi vom fi stăpâni pe
pe munți și văi și pe toate minunile

Cum? Nu vrei, iubito? Nu mai vrei
cu mine?... Nu poți?

Rămâi dar. Rămâi jos în draga ta căs
Arde ai un pian, ce-ți sărăngăne
de iubire. Și mîi ai o bucătărie, în
prăjituri cu spumă și fripturi cu
... Am înțeles, că-ți plac grozav
pratele, de-când cunoști pe celalalt...

Rămâi, dragă acolo. Căci e să mai sbori
și să mai cauți tu la munte, când jos e
atât de plăcută, cu prăjituri cu spumă
fripturi cu macaroane?... Și, la drep
nubund, nici n'ai mai încopă în micul
cab de pe munte, dragă matroană!

Oiledif.

Războiul din China.

Numai știri scurte sunt de in-
trat din cele sosite în zilele din
despre evenimentele din de-
ul Orient. Ele însă cu atât
mai înfricoșătoare, indeosebi cele
bore la soarta ambasadelor
Peking și la prospectele acțiunii
a Europeanilor.

Telegrame mai recente vestesc,
zilele 6 și 7 l. c., ambasadele
Peking ale puterilor străine —
au fost asediate de Chinezii.
— zice telegramele — au
în edificiile reprezentanților di-
străini și au măcelărit pe
dintre cari numai doi au scăpat
dar' nu se știe cine sunt.

Azi deci e aproape sigur, că
străinilor în Peking e cea
înaintea de asta cu vre-o
cile: cu greu se crede ca dintre
pentru să fi rămas cineva în viață.

Puterile mari fac acum ultima
care: La sfîrșitul săptămînil tre-

cute, ministrul de externe Delcassé
al Franței și Hay al Americii au
provocat pe reprezentanții Chinei din
șterile lor, ca aceștia să exopereze
răspunsuri precise despre situația din
Peking. Reprezentanții chinezi au
răspuns imediat, că „dacă ambasadorii
străini din capitala chineză trăesc încă“,
— răspuns dela aceștia pot să ex-
opereze.

Acest „dacă“ exprimă mai mult,
și numai confirma poate veștile de-
spre catastrofa oribilă.

Cu data 14 Iulie se telegrafează din
Londra:

N'au sosit încă până azi știri
noue din Peking. Situația e despe-
rată. Reprezentanții diplomației al
Chinei la Londra, Paris și Washing-
ton, rugați de guvernele respective,
au trimis au'oritaților locale chinez
telegrame șifrate, în cari cer de ur-
gență, ca telegramele acestea să fie
duse prin curier la Peking și, ca
probă nelindioasă că ambasadorii
străini se află ori nu în viață, —
curierii să aducă o declarație dela vre-
unul dintre abasadori, iscălită cu nu-
mele propriu.

Cu data 14 Iulie se telegrafează din
Berlin:

Reprezentantul chinez din Berlin a
predat azi ministrului de externe german
răspunsul guvernului Chinei, care toată
răspunderea pentru evenimentele din China
o pune în socoteala străinilor.

„Daily Express“, cu data 9 l. c. rapor-
tează din Tiencin:

În 8 Iulie Chinezii din poziții po-
trivite au îndreptat 12 tunuri asupra
Europeanilor, bombardând neîntrerupt.
Pozițiile strategice ale Europeanilor sunt
pe zi ce trece tot mai amăninate.

Cu data 14 Iulie se vestește din Hong-
kong agenției „Reuter“:

Li-Hung-Ciang a fost de urgență
provocat telegrafic, ca să plece ime-
diat la Peking. Chinezii sunt de
credință, că în absența lui Li-Hung-
Ciang, în Canton vor izbucni tulburări
mari.

Din San-Francisco se telegrafează,
că consulul chinez de-acolo s'a de-
clarat foarte neliniștit despre situa-
ția din Peking. Și a exprimat con-
vingerea, că edificiile ambasadelor stră-
ine de mult deja sunt pârșuite și că
poporul chinez a ucis pe toți Eu-
ropeii. Părerea lui e, că cel puțin
250.000 de oameni ar fi de lipsă ca
să restabilească ordinea. Ear pentru
cucerirea Chinei n'ar ajunge nici un
milion de soldați bine înarmați.

Cam tot asemenea s'a exprimat și
reprezentantul chinez din Washington,
deklarând, că răspuns dela Peking
poate să sosească Marți sau Mercuri.
Altfel, dînsul face responsabile pute-
rile europene de catastrofa dela Pe-
king, căci — zice — ele trebuiau negre-
șit să-și pornească armatele asupra Pe-
kingului, ceea-ce la timp s'ar fi putut
ușor face cu 20.000 de oameni. Însă
puterile europene — a zis reprezentantul
chinez — au ca țintă dismembrarea
Chinei, și măcelul dela Peking îl pri-
vesc ca bine venit pentru acest scop
al lor.

Noutăți

Arad, 16 Iulie 1900.

Stipendiștii dieceșei aradane
sunt somați în organul oficial „Bise-
rica și Școala“, de-a-și prezenta testi-
moniile până în 1 August st. n. căci
altfel li-se vor declara locurile de va-
cante.

Meseriașii călătorii români din Arad
au arangeat Sămbătă seara în grădina
ospătăriei Szabó (piața Kelemen) din loc o
frumoasă petrecere de vară. Centrul petre-
cerii a fost șatra cu gust împodobită și
ridicată în despărțământul ostic al grădinei.
De obicei petrecerile arangeate de meser-
iașii noștri aradani se termină cu bun
rezultat. Deși de astădată publicul a fost
relativ puțin, căci absentă era parte mare
chiar dintre d'ni meseriași înșiși, —
totuși petrecerea a avut reușită multimi-
toare. Dela început, până în zori, o
animație rară a dominat în toată curge-
rea petrecerii. Din întreaga cununa drăgute-
lor dansatoare — singură d' soara Mărioara
Tancsics (din suburbiul Pârșava) a ținut
să dea petrecerii coloritul românesc, înfa-
șându-se în frumosul costum național. Și
Doamne, ce bine-și șede și căpi ochi —
românii și străinii — o petreceau cu drag în
valurile jocului!

„Nedeea“ dela Câmpul-Pânii a fost,
din cauza timpului neprincios, tare ploios,
mai puțin reușită de cum se nădăjduia. S'a
adunat totuși popor din comunele vecine cu
preoți și învățători, și s'au produs cu cân-
tări un cor de fete și unii de feciori, apoi
a declamat drăgălaș de tot copilul de 9
ani a fostului primar Baciu din Vineria o
poesie cu care a stîrnit admirația tuturor.
S'a jucat apoi și s'a făcut o colecție în fa-
vorul fondului Reuniunii femeilor, adună-
ndu-se vre o 50 fl. Au fost de față și inte-
ligența din Deva, Orăștie, Hăteș etc.

Defraudarea de timbre la primăria
din Arad are până acum ca rezultat două
victime. Dol diurniști: Paul Gyula și Heinz
Ööi au fost amovați din „post“. Se știe
anume, că lunile trecute vro 3000 de acte
oficioase, intrate dela primărie, au fost amen-
date din partea direcțiunii financiare din
cauza că erau lipsite de timbre. Prin cer-
cetarea pornită s'a constatat, că timbrele
în preț foarte mare, — au fost defraudate
la oficiul primăriei din Arad, și vinovați de
această crimă s'au găsit până acum cei doi
diurniști amovați Afacerea însă nu e ter-
minată — spun foile locale — căci cerce-
tarea continuă încă în contra unui al treilea
oficiant al primăriei.

El, mare lucru. Doar în Arad oamenii
nu s'obiceșuși cu asemenea nimicuri în ale
— defraudării!

Murșul crește. În urma multor ploii
mari în Ardeal, de câteva zile apa Murș-
șului crește și la Arad foarte mult. Alaltă-
eri starea apei aici, era de 54 grade peste
zero. Tot Sămbătă valurile furioase au sgu-
dit atât de puternic scaldă „Neptun“ de
pe Murș, că au rupt două puternice „lan-
țuri“, ce țineau dinspre apus marea și scădire
și au urnit-o din loc la vale în distanță de
vre 10 metri. Dându-se la vreme de veste
însă, a fost oprită și legată la țerm cu
foși. Primejdia putea să fie cu atât mai
mare, cu cât scaldă era aproape plină cu pu-
blic, mai ales dame, cari în spaima lor țipau
ca din gura șarpelui. Norocul e însă, că
s'au ales numai cu spaima. Scaldă a
suferit în căva și e mult amenințată,
dacă creșterea apei continuă.

Avis. Programul deja publicat al fes-
tivităților, cari se vor aranja cu ocaziunea
adunării generale a Societății pentru fond
de teatru român, ce se va ține în Abrud,
Duminecă la 9 22 Iulie a. c. și zilele urmă-
toare. În unele puncte ale sale s'a modifi-
cat și anume:

1.) În locul petrecerii populare, care
avea să se țină în 9/22 d. a. la 4 oare în
grădina publică din Abrud, se va ține în
aceeași zi seara în hotelul „Detunată“ un
concert, la care vor debuta: artistul nostru
național George Dima cu corul său mixt;
apoi artistele noastre române Adelina Piso,
Valeria Pop și Virginia Gall și compositorul
nostru de frumos renume G. Șorban.

2.) În a 2 a și a adunării generale,
adecă în 10/23, parastasul pentru memoria
membriilor repausați al societății se va ce-
lebra nu în biserica gr. or., ci în cea gr.
cat. română din loc.

3.) În locul piesei teatrale „Trei pă-
lării de dame“ se va juca piesa română
originală „Gărgăunul dragostii“ de Iosif
Vulcan. Comitetul aranjator.

A doua Măssa. Brutalitățile oribile,
săvîrșite la Măssa de domni de-al admini-
strației ungurești în contra mai multor țerani
nevinovați, — și-au găsit părăchea în comuna
Diósjenő. Despre aceste mai noue „bravuri
patrioțice“ — foile maghiare raportează ur-
mătoarele: Nu de mult o mare deputațiune
din numita comună a alergat la Budapesta
la un advocat și deputat dietal, cerend să
scutească poporațiunea în contra barbari-
lor și brutalităților fibrului și ale gendar-
meriei. Advocatul li-a umblat în rind și în
urma acesteia ministrul de interne a ordon-
nat cercetare împotriva fisogăbirului Rák-
kóczy István (din Részág) — căci așa se
cheamă non descoperitul inquisitor — și în
contra gendarmilor lui. Rezultatul cercetă-
rii e tot așa de revoltător, ca și al casului
dela Măssa. Cel ascultat și au fasionat cu
toții și unanim, că au fost torturoși în chi-
pul cel mai neuman. Fibrul Rákóczy i-a
bătut cu ce a avut la îndemână, ear gendar-
mi acestuia i-au supus celor mai cumplite ti-
ransării. Fer ați au fost în lanțuri, bătuti
și chinuți până ce cădeau la pământ, fără
simțiri apoi, înfundati în temniță pe zile în-
tregi, erau din nou brutalizați și expuși foa-
mei și setei; ear pe de asupra li-s'au mai
dietat și pedepse în bani, în sume de câte
50 fl.

Luându se protocol despre aceste mai
noue inquisiții ungurești, — în numele mai
multor nenorociți s'a pornit acum proces
criminal în contra fibrului și a gendarmi-
lor. Înregistrând cazul, foile maghiare li
fac următorul comentariu: „Cetind aceste lu-
cruți oribile, se ivește întrebarea: oare câte
asemenea casuri se petrec în Ungaria, fără-
ca să se știe? Căci cert e, că asemenea
monstruosități, durere, sunt foarte dese, dar
earăș durere, că numai rar ies la iveală,
fiindcă țeranii nepricepuți nici nu cutează
să-și soună cuiva plânsorea și nu știu la
cine să se adreseze, pentru a cere pedep-
sirea bestialității lor.“

Circulație întreruptă. Liniia drumului
de fer dintre Caransebeș și stațiunea Inve-
cinată Cârpa a fost stricată de inundație.
Comunicația nu se poate face decât prin
transbordare în cursure de câteva zile,
până când liniia va fi restaurată.

Un pretor sbiciuit. Din Năsăud ni-se
scrie: În urma unui conflict de vorbe iscat
între medicinistul Eugen Bolfa și pretorul
Năsăudului Hozsda György, dl Bolfa a pro-
vocat la duel pe dl Hozsda. Intrelăsând în-
să cavalerul pretor de a-și trimite manda-
tari pentru a tranșa chestia și disconside-
rând regulele cavaleresti, dl Bolfa s'a vè-
zut necesitat a și lua singur satisfacție sbi-
ciuind în ziua de 10 Iulie a. c. pe dl pretor
în piața mare.

Notez, că indemn la acest conflict a
dat o di o s ul director substituit impus, Ioan
Gheție.

Sbiciuirea pretorului Hozsda a făcut
bună impresie asupra tuturor Românilor din
Năsăud și giur, căci pretorul, un Român re-
negat, pedepsia cu mari pedepse în bani
pe bieții țerani pentru cea mai mică gre-
șeală.

Consternată e căca ciocanistă, al că-
rei devotat membru era. Sperăm, că după
cele întemplate, cavalerul pretor va fi per-
mutat, și așa în curend vom pute zice fuit
Hozsda.

Omor oribil. O copilă de 18 ani a
lui Szabó János din comuna Dombáros
(comitatul Cenad) zilele acestea a fost găsită
în pivniță ucisă în chip înfricoșător. Mai în-
tăiu i-au zdrobit capul cu o dalță și
moartă deja a fost apoi și împușcată tot
prin cap. — Faptuitorul încă nu e cuno-
scut.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Red respons.: Ioan Russu Sirianu.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de contabil la institutul de credit și de economii „Grănițerul“ din H.-Dobra, devenit vacant, cu care este împreunat un salariu anual de 1200 coroane și tantiema statutară, se publică concurs.

Concurenții la acest post au a-și înainta Direcțiunii rugărilor lor, instruite cu atestatele de serviciu și de calificățiune, până în 15 August 1900. st. n.

Alesul va avea să-și ocupe postul din 15—20 Septembrie și numai după serviciul de probă de un an poate deveni ales definitiv.

H.-Dobra, la 10 Iulie 1900.

464 3—3

Direcțiunea.

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seara
(abstrăgând orele dela 9—11 în. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloace de lecuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprindere de pelița peptului și a foalelui, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).

2. Morburi de sânge (cu ajutorul curei de mercuriu și Iod), Ingrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boala de zahăr (diabet).

3. Anemia, nevrasenia (slăbirea nervilor), nervositatea.

4. Morburi de piele învechit, scrofule, luparea etc.

După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de lecuirea cu apă rece, de masaj sau împachetare. — Intrebuințarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camere pentru inhalație, după metoda dela Gleichenberg Ems, pentru aprindere acute și învechite de gât, de plumă, cum și pentru dilatare de plumă și astma. — Intrebuințarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. Intrebuințarea odată: 60 cr.; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvașențelor cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oamnelor dezvoltate, cari sufer de morburi de inimă și de strimțarea coșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după cum e felul casului de boală.

Fie care bolnav se bucură de căutarea ce i-o prescrie medicul său propriu, sau după sfatul ce însumi i-l dau. Ori ce îndeplinire a curei se întreprinde sub veghierea mea personală

Dr. A. HECHT,

450 14—14

Arad, strada Templom, palatul Minorităților. Telefon: Nr 270.

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“

următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic in cause administrative. Prețul	—	1.—
2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean,	—	2.—
3.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu,	—	80
4.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu,	—	2.—
5.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu	—	4.—
6.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor in Brașov.	—	2.50
7.) „Războiul pentru neatarnare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului	—	1.20
Prețul „Coroanei“	—	1.60
8.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secula nasc. Truția	—	1.—
9.) „Vieritul“ — de Petru Vancu,	—	1.—
10.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga.	—	3.60
11.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu.	—	1.60
12.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț.	—	5.—
13.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul,	—	1.50
14.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz	—	1.20
15.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator in Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul in Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, pricesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	—	—

La comanda să se mai adauge de fiecare ep 10 fleri spese postale.